

ARISTOTEELISEN DRAAMAN TYYLILAJEJA

- **TRAGEDIA (Esim. Romeo ja Julia)**

Alku

Keskikohta, jossa päähenkilön uhma tai erhe, johtaa käännekohtaan

Murheellinen loppu

Yhdessä tärkeässä roolissa on nimetön hahmojoukko (kuoro), joka toimii esim. kertojana, tapahtumien kommentoijana, henkilöiden ajatusten paljastajana, kuvitteellisena keskustelukumppanina ja tapahtumien ennustajana.

- **KOMEDIA (Esim. Kesäyön unelma, Sievistelevät hupsut, Saituri)**

Alku, keskikohta ja loppu.

Esim. Romanttiset komediat, tapa- ja luonnekomediat.

Komediallisia elementtejä: Hahmojen teot, ajattelu ja tavat ovat naurettavia. Tunnistettavien inhimillisten hölmöilyjen näyttämöllistäminen, satiirisuus.

Kommellus, slapstick, unohdus, liioittelu, hankaluus esineen kanssa, yhteensopimattomuuksia, käänteisiä rooleja, yleisö tietää enemmän kuin hahmo, realismin rikkominen, komediallisen elementin toisto.

- **TRAGIKOMEDIA**

Edellisten yhdistelmä

- **FARSSI (Esim. Reviisori)**

Nopeatempoinen toiminnallinen komedia, jossa on runsaasti yllätyksiä ja epätodennäköisiä käänteitä, kiperiä vähältä piti –tilanteita, salaisuuksia, väärinkäsityksiä ja karikatyyriset hahmot sekä usein alatyylinen huumori. Saattaa sisältää yhteiskunnallista ilveilyä. Loppu hyvin, kaikki hyvin.

TEATTERIN TYYLILAJEJA

- **PUHETEATTERI, REALISMI, NATURALISMI**
Perinteinen aristoteelinen dialogiin perustuva draama

- **NYKYTEATTERI, EEPPIINEN TEATTERI (Brecht)**

Draaman jälkeinen teatteri, jossa ei ole samaistuttavia henkilöihahmoja, jotka kuljettavat tarinaa. Esityksen sisältö ja teemat kerrotaan/näytetään yleisölle suoraan ja eri muodoissa. Dramaturgia on fragmentaarinen. Esitys koostuu kuvista, tilanteista, Näyttelijä puhuttelee omana itsenään yleisöä, näyttämö muuttuu dokumentiksi. On usein yhteiskunnallista, mutta ei ilotonta, tylsää tai lakonista.

- **PRIMITIIVINEN, RITUAALINEN TEATTERI, JULMUUDEN TEATTERI (Artaud)**

Fyysisen teatterin ja puheteatterin yhdistelmä, jossa kehollinen ilmaisu, eleet, ilmeet, liike ja näyttämökuvat ovat pääosassa. Ilmaisua groteskia ja yleisöä häiritsevää. Herättelee ja vavisuttaa yleisöä.

- **EKSPRESSIONISMI**

Realismia välttelevä visuaalinen tyyli, jossa näyttämö muuttuu näkökulmahenkilön mielenmaisemaksi ja kokemusten välittäjäksi. Keinoina ensisijaisesti näyttämökuvat, valot, lavastus ja sommittelu. Kuva syrjäyttää tekstin.

- **AVANTGARDE, KOKEELLINEN TEATTERI**

Nykyteatterin tyyli ja muoto, jossa pyritään rikkomaan perinteet ja kokeilemaan jotain totutun ulkopuolelta. Tapahtuu suhteessa ajankuvaan ja koettelee siinä mielessä aina konventioita.

TEATTERIN MUOTOJA

- **PUHETEATTERI**
REALISTINEN TEATTERI (Stanislavski)

- **MUSIIKKITEATTERI**
MUSIKAALI, OOPPERA, KABUKI, NŌ-TEATTERI

- **SANATON TEATTERI**
PANTOMIIMI, KLOVNERIA, BURLESKI, NAAMIOTEATTERI, VARJOTEATTERI, SIRKUS, TANSSITEATTERI

- **COMMEDIA DELL'ARTE**
Puhe-, naamio-, improvisaatioteatteria yhdistävä erityinen laji

- **NUKKETEATTERI**
ESINETEATTERI

- **YHTEISÖTEATTERI**
FORUM-TEATTERI, YHTEISÖÄ OSALLISTAVA JA MUUTTAVA

- **DOKUMENTTITEATTERI**
EPPINEN TEATTERI

- **IMPROVISAATIOTEATTERI**
TARINATEATTERI

- **IMMERSIIVINEN TEATTERI**
PAIKKA- JA TILASIDONNAINEN OSALLISTAVA TEATTERIMUOTO

- **HAPPENING**
FLASH MOB, PERFORMANSSI